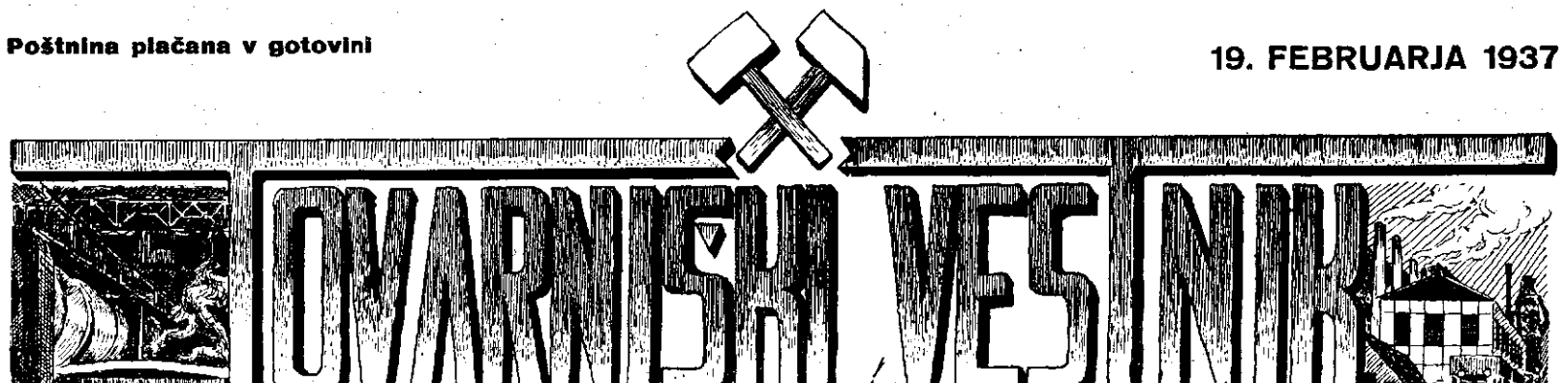
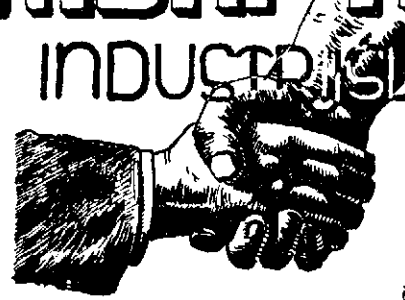

TOVARNIŠKI VESTNIK

LETU: 1. KRANJSKE INDUSTRIJSKE DRUŽBE Št. 8.

JESENICE-FUZINE

Vsaka pogodba je boljša kot brezpogodbena stanje.

Mi nismo krivi

Storili smo vse, da bi prišlo do podpisa nove kolektivne pogodbe. Naše prvotne predloge smo na prizadevanje predstavnikov delavskih organizacij mnogo izpremenili in izboljšali v korist delavstva. Sedanji izdelek nove kolektivne pogodbe pomeni napram osnutku tovarniškega predloga znatno pridobitev za delavstvo.

Navajamo dejstva in ugotovitve, ki izpričujejo naše stremljenje do možnega, pravičnega in častnega obojestranskega sporazuma. Hočemo, da izve vsak naš sodelavec za naše postopanje, da bo mogel pravilno presoditi, kje leži krivda brezpogodbene stanja. — Delavstvo naj izve in presodi, kako smo se trudili, da bi dosegli časten in koristen sporazum, in ono naj tudi izve, da mi nismo krivi, da pogodba ni bila pravočasno podpisana.

Pogajanja za novo kolektivno pogodbo, ki so se pričela 9. januarja z vročitvijo novega osnutka, so bila dne 15. t. m., po težkih in napornih 23-dnevnih razpravah in po brezprimerno ostrem razpravljanju izven razpravne dvorane na številnih delavskih shodih, brezuspešno zaključena. Uspeh teh napornih pogajanj in ostrih borb, uspeh delno obojestranskih stvarnih prizadevanj je torej žal le brezpogodbena stanje po 15. februarju.

Storili smo vse, da omogočimo obojestransko koristen in časten sporazum. Naš prvotni predlog smo izboljšali v korist delavstva.

Ne bo nepotrebno, ako v naslednjem kratko navedemo vse izpremembe in izboljšave napram prvotnemu osnutku kolektivne pogodbe, v katere je podjetje v teku pogajanj, četudi težko, pristalo in

privolilo v stremljenju, omogočiti obojestransko časten in koristen zaključek pogajanj in podpis kolektivne pogodbe:

Navajamo točke, v katerih smo na prizadevanje zastopnikov delavskih organizacij odstopili od našega prvotnega predloga v korist delavstva, samo, da bi pripomogli k sporazumu.

Zaslišanje obratnih zaupnikov

- a) V členu 2. osnutka smo na pobudo delavskih organizacij pristali na zaslišanje obratnih zaupnikov v zadevi eventualno potrebnega skrajšanja delovnega časa.

Odmor vsako tretjo nedeljo

- b) Vkljub tehtnim obratno - tehničnim pomislekom smo pristali na odmor

vsako tretjo nedeljo delavcem, ki so zaposleni pri neprekinjenem obratovanju, pri čemer dvomimo, ako je ta ukrep vprav v interesu delavstva.

Znižanje čakalnih ur

- c) V členu 3., kakor tudi v členu 5., odstavek 3., smo vkljub težkim izkušnjam, ki nam jih je narekovala dosedanja praksa, znižali 2 čakalni uri (ki bi bili upoštevani v akordnem plačilu) na eno uro.

Zvišali smo plačila za nadomestna, zasilna dela in popravila od 50 odst. na 80 odst. doklade

- č) V členu 3., odstavek 5., smo ugodili delavski zahtevi po zvišanju plačila za nadomestna, zasilna dela in popravila tako, da smo zvišali pribitek na temeljno mezdo od 50 %-ne doklade za skupinsko usposobljenost na 80 %.

Mezde posameznih kategorij smo zvišali od prvotnega predloga domala za 5 odstotkov

- d) Privolili smo v izdatno zvišanje skupinskih mezd, ki pomenijo napram prvotnemu osnutku domala 5 %-no povišanje, in to skladno z delavskimi pobudami v prid najnižje plačanim. Ni nevažno, ako na tem mestu poudarimo, da to povečanje skupinskih mezd presega okvir 11 %-ne redukcije, ki je bila v teku pogajanj postavljena za predpogoj vsakim nadaljnjim razpravam.

Preuvertanje delavcev iz višjih v nižje skupine

- e) S polno uvidevnostjo smo ustregli delavski zahtevi po ureditvi plačila onim delavcem, ki se po službeni potrebi preuvertajo iz višjih skupin v nižje skupine.

Režijskim delavcem smo zajamčili 8 odstotno povprečno doklado

- f) Oskrbeli smo nadalje polno jamstvo za pravično in izdatno odmero doklad za osebno usposobljenost režijskih delavcev s tem, da smo pogodbeno zajamčili v povprečju 8 %-ni iznos te doklade na vse prizadeto delavstvo in smo tako v polni meri zaščitili interes delavstva kot celote.

Novinci dobijo že po 6 mesecih plače starih kovinarjev

- g) Vkljub tehtnim pomislekom, pod pezo težkih razmer v železarski industriji, ki nam nalagajo skrajno pazljivost in pripravljenost, smo ugodili željam delavske delegacije, da smo omilili našo zamisel znižanih zaslužkov za novo vstopivše tako, da se to znižanje omejuje le na dobo 6 mesecev.

Upoštevali smo zahteve glede praznikov. Dali smo dopuste

- h) Glede zahtev po uvedbi novih praznikov smo kazali ves čas pogajanj našo polno uvidevnost in čim se je od strani delavstva samega opustila ta zahteva, smo vključ obratno-tehničnim težkočam pristali na tozadevno rekompensacijo v obliki povečanih dopustov.

§§ 219, 220, 221 obrtnega zakona. Tu smo sprejeli domala vse predloge delavske delegacije

- i) V pogledu plačila v primerih §§ 219, 220, in 221. obrtnega zakona smo privolili domala vse predloge delavske delegacije, akoravno je znano, da smo že do sedaj vedno tolmačili ta zakonska določila v interesu delavstva. Naj na tem mestu zlasti poudarimo velevažno izpremembo v prid delavstva, to je, da naj bi se ta plačila v bodoče vršila po višini skupinske mezd, mesto dosedanje nadomestne mezd.

Uvedli smo dopuste za vse delavstvo

- j) Prehajamo tako na načelno velevažno pridobitev delavstva, to je privolitev v povprečno 4 dni plačanega dopusta za vse delavstvo. Rešitev vprašanja teh plačanih dopustov je zahtevala od nas mnogo premisleka, mnogo samozatajevanja in to zlasti iz ozirov načelne narave napram drugim industrijam in napram splošnemu tozadevnemu položaju v naši državi, ne glede na to, da se nam mora priznati oziroma tudi na obratno-tehnične težkoče, ki bodo povzročene s tako visoko odmerjenimi dopusti. Pristali smo na sledeči razpored dopustov za vse delavce, zaposlene pri nas:

po 5 letni zaposlitvi	4 dni dopusta
„ 10 „	5 „
„ 15 „	6 „
„ 20 „	7 „
„ 25 „	8 „

Radi reda naj tu opozorimo, da ostanejo dopusti po dosedanjih določbah neokrnjeni tudi nadalje v veljavi.

Odstopili smo od načelne zahteve

- k) Glede odpovedi kolektivne pogodbe smo se po dolgotrajnih pogajanjih prilagodili delavskemu stališču enomesečne odpovedi, čeravno dvomimo, da bi bilo to v interesu delavstva. S tem v zvezi smo opustili besedilo glede avtomatičnega ugasnjenja kolektivne pogodbe v primeru stavke, akoravno smo smatrali tako določbo zgolj in za edino moralno jamstvo, ki nam ga more delavstvo nuditi v dobronamerno zamisel podpisa pogodbe.

Ugodili smo 100 odstotno

- l) Glede pribitkov za otežkočena dela, kakor se navajajo med posebnimi določbami za posamezne obrate, smo gotovo 100 %-no ugodili vsem predlaganim izpremembam od strani delavskih organizacij.

Delavcem delovne obleke

- m) Dodatno smo v smislu njihovega predloga osvojili kot težko novo breme pristank na dodeljevanje delovnih oblek v celotnem obsegu izražanih želja.

Popravili smo razporeditev v posamezne skupine po predlogu delavstva

- n) Lojalno priznamo, da je imela delavska delegacija najtežje stališče glede uvrstitve delavcev v delovne skupine. Tozadevno je bilo od obeh pogajajočih se strani v to delo vloženo mnogo truda in brige. Osvojili smo domala vse tozadevne predloge delavstva. Ni pa nam bilo več mogoče iti preko onih meja, ki bi morale zrahljati medsebojno pravično in objektivno celo zasnovo delavskih skupin.

Vprašamo sedaj, kje so vzroki, da kolektivna pogodba še danes ni podpisana. Kdo je kriv?

Ko smo tako v kratkem navedli najvažnejše točke, kjer smo zaporedoma ustrezali in popuščali v prid delavstva in smo tako v polni meri pokazali našo trdno voljo, da omogočimo obojestransko sprejemljiv zaključek kolektivne pogodbe, je potrebno, da si zastavimo vprašanje, kje leže vzroki, da taka kolektivna pogodba danes še ni podpisana in katere točke so po več ko enomesečnem pogajanju privede do tega, da smo se razšli.

Popustili in ustregli smo zahtevam delavstva v mnogih točkah, toda le, če se pogodba podpiše

Ob koncu pogajanj nam je delavska delegacija stavila zahtevo po rešitvi spornih točk kot svoj končnoveljavni pogoj za podpis kolektivne pogodbe, kakor to v naslednjem navajamo in istočasno tolmačimo naše odklonilno stališče:

1. Glede na osebne doklade se zahteva, da nekvarno zajamčenim 8 % v povprečju garantiramo vsakemu režijskemu delavcu za 3 % zvišano skupinsko mezdo. Taki zahtevi smo morali ugovarjati iz načelnih razlogov, ker si hočemo zavarovati proste roke pri oceni znanja, spretnosti, marljivosti in odgovornosti delavca, v kolikor za take prednosti plačujemo osebne doklade izven okvira zajamčenih skupinskih mezd.

2. V zvezi z zagotovitvijo odmora na vsako tretjo nedeljo delavcem, zaposlenim pri neprekinjenem obratovanju, se nam osporava nastanek visokih obremenitev, oziroma se hoče tozadevne izdatke prevladati v naše breme. Te obremenitve moramo odklanjati in jih moramo upoštevati pri izračunu 11 %-ne redukcije, ker bi sicer vsaka kalkulacija našega obratovanja postala iluzorična in nepravilna.

3. V okviru otežkočenih del se zahteva posebna doklada za dela v višinah. Pri pogajanjih smo ponovno tolmačili pojem otežkočenih del tako, da se tozadevna doklada ne more priznavati za taka dela, kjer leže otežujoče delovne okoliščine v naravi rednega opravila. Naše odklonilno stališče smo utemeljevali z dejstvom, da se taka višinska dela opravljajo po profesionistih oziroma strokovnih delavcih, pri katerih so ta višinska dela zapopadana v naravi njihovega rednega opravila, kar se je jemalo v obzir že pri njihovi razporeditvi v delovne skupine.

4. V teku celotnih pogajanj se je vedno in vedno ponavljala zahteva po uvrstitvi akordnih postavk v kolektivno pogodbo in je bila tako tudi ob koncu stavljen zahteva, da je smatrati akordne postavke za sestavni del kolektivne pogodbe. Izčrpano smo tekom pogajanj kakor tudi ob koncu tolmačili, da je taka zahteva nezdržljiva z načelom predlaganega mezdne sistema, po katerem je, kot važna pridobitev delavstva, zajamčena spodnja meja akordnega zaslužka s 15 %-nim pribitkom. Izrečno se je vedno

znova ponavljalo, da je delavska bojazen v pogledu okrnjevanja višjih akordnih zaslužkov neupravičena in so najmerodajnejši zastopniki Kranjske industrijske družbe podali izjavo, da se akordni zaslužki, ki bi porasli zaradi marljivosti delavstva, ne bodo zniževali, kar bi bilo sicer proti interesom samega delodajalca. Istotako pa nismo opustili prilike, da smo vedno znova opozarjali na nevzdržno dosedanjo prakso, ki je zahtevala, da so se za posamezno akordno postavko vodila preko polletna brezplodna pogajanja, ki so zahtevala mnogo časa, truda in dragocenega dela, ki bi bilo sicer uporabljeno za koristnejše in plodnejše namene.

5. Delavska delegacija je zahtevala omejitev čakalne dobe (ki je zapopadena v akordnih zaslužkih) na pol ure kakor po dosedanji praksi. Tudi to zahtevo smo morali odkloniti, ker so nas težke izkušnje zadnjih let prepričale, da se je taka določba večkrat izkoriščala.

6. Glede razporeditve delavstva v skupine je delavstvo ob koncu ponovno zahtevalo, da se upošteva njihov zadnji predlog. Kakor smo že na drugem mestu omenili, smo tudi tu pokazali skrajno

širokogrudnost in smo domala pristali na vse želje delavstva do meja, preko katerih ne moremo dalje brez škode za objektivno osnovo cele razpredelnice.

7. Postavljena je bila zahteva, da se denarne dajatve iz naslova dosedanjih stanovanjskih doklad porazdele na redne plače vsega delavstva. Kakor znano, smo v našem osnutku imeli namen, da namenimo ta denar v socialne svrhe delavstva v obliki posebnega fonda pri bratovski skladnici v svrhu zvišanja starostnega zavarovanja. Moramo priznati, da smo bili nemalo presenečeni, ko nismo mogli najti razumevanja za tako eminentno socialno namero v prid delavstva. Primorani smo bili, naše prvotno stališče nadalje vzdrževati v tem smislu, da nameravamo in hočemo to vsoto porabiti v socialne svrhe in pričakujemo tozadevno novih predlogov delavstva.

8. Nadaljnja zahteva delavstva je, da naj veljajo znižani zaslužki novo vstopivših delavcev le za dobo enega meseca. Tudi tukaj smo morali vztrajati na našem, napram prvotni osnovi sicer že spremenjenem stališču, to je na šestmesečni dobi in smo to utemeljevali z

dejstvom, da v očigled težki situaciji ni krivično, da imajo novo vstopivši delavci gotovo čakalno dobo, preden si pridobe pravice naših dosedanjih dolgoletnih delavcev in starih kovinarjev.

9. V pogledu plačila za popravila se je zahtevala posebna izjema za manjšo skupino onih, ki izvršujejo popravila v valjarnah, in to tako, da bi jim za taka opravila pritikal skupinska mezda z 10 %-nim pribitkom. To zahtevo smo odklonili z utemeljitvijo, da ni v interesu delavstva, dopuščati take izjeme in to še zlasti ne z ozirom na dejstvo, da so po novem osnutku vsa plačila za nadomestna in zasilna dela za veliko večino delavstva itak izboljšana napram dosedanji praksi.

10. Za glavnega zaupnika se je stavila zahteva popolne oprostitev od dela. Tako zahtevo smo odklonili iz načelnih ozirov in pri tem tolmačili, da smo vedno širokogrudno oproščali zaupnike od dela, kjer je bilo to v smislu zakonskih določb potrebno. Tu hočemo tudi v bodoče strogo izvajati določbe tozadevnih zakonov. V praksi se bo dejansko itak lahko uveljavljala možnost skoro popolne oprostitev od službe, pogodbeno pa se na to iz načelnih ozirov ne moremo vezati.

Ob zaključku pogajanj

»Za uspešno delo je potreben tudi mir«

Nekaj načelnih izjav podpredsednika upravnega sveta KID g. Avgusta Praprotnika ob zaključku pogajanj

Bodočnost Jesenic moremo graditi le na trdne temelje

Gosp. podpredsednik je med drugimi izjavil:

Ne mislite, da imamo opraviti le z delavstvom, boriti se moramo za konkurenčno možnost, za rast in bodočnost podjetja po vseh mogočih instancah, imamo pa tudi denarne skrbi. Ako med podjetjem in med delavstvom ne bo pravega sožitja, ako bodo med nami vladale razprtije, nam kreditov za nujne investicije nihče ne bo zaupal. Ne gre torej samo za 11 %, nego gre tudi za mir v našem podjetju. Nova kolektivna pogodba mora tak mir zajamčiti, zato ne dopustimo, da bi z raznimi dodatki spravili notri zopet nedostatke, na katerih smo boleli do sedaj. Za obstanek podjetja so potrebne še visoke investicije, te pa moremo naložiti le na trdne temelje, na uvidevnost, razumevanje in na pravo sodelovanje delavstva, na mir in sožitje v našem podjetju. Raje prenehamo z obratom tudi za dalje časa, samo mir hočemo imeti. Mislim, da potrebo miru vsi razumete.

Ako nas ne boste podpirali, žagate lastno eksistenco

Da bomo mogli konkurirati moderni železarni v Zenici, ni odvisno samo od

11 %, od 6 milijonov, temveč od sožitja med nami, od novih investicij. Gospodje, povem vam, da bomo v bodoče premislili nositi nova posojila na Jesenice, če tam ne bo tiste osnove, ki bo jamčila mirno delo. Ponavljam, mi nimamo samo naloge delavskega vprašanja, mi imamo tudi skrbi, skrbi za obstoj podjetja. Ako nas ne boste podpirali, žagate vejo na kateri sedite. Lep zgled imate v Trbovljah. Pri znani stavki so Trbovlje izgubile 15—20 % konsumentov, ki se niso več vrnili in podjetje je moralo skrbeti obrate. Ako hočete tudi vi to, vam pomagati ne moremo.

Tudi odločna beseda je potrebna. Kdor bo skušal preprečiti sožitje med nami, je sovražnik naše skupnosti in ovira uspešnega dela

Meni se dopade vsak delavec, ki ščiti interese delavstva, ne dopade pa se nam tisti, ki spravlja delavstvo v razburjenje in ki ustvarja sovražnost do podjetja. Povem vam brez vsake olepšave, popolnoma odkritosrčno, da za tistega, ki bo skušal preprečiti sožitje med nami in ki bo skušal delo zavirati, da za tistega ni mesta pri nas. Ako nam boste napravili škodo, jo boste nosili in plačali sami. Svarimo in opozarjamo one, ki se postavljajo med podjetje in med delavstvo morebiti iz čisto lastnih teženj in namenov, da

se igrajo z eksistenco 2600 delavcev in njihovih družin. Jaz nikomur ne grozim, nego zagovarjam osnovo, ki je pogoj vsakega dela in napredka. V večnih nemirih ne moremo delati, to razume vsak.

Zahvaljujem se vam, ki ste trezno, resno in stvarno sodelovali pri razpravah in ki ste hoteli omogočiti, da bi se kolektivna pogodba podpisala v našo skupno korist

Na izjavo posredovalnega člana delegacij je g. podpredsednik nadaljeval: Vi si prizadevate spraviti stvar skupaj. Tudi mi ne bi radi imeli brezpogodbenega stanja. Mi smo šli do skrajne meje daleč pod 11 %. Sam sem študiral, kaj lahko popustimo in kje lahko iščemo druge besede; kakor vidim, je ostalo zaman tudi moje posredovanje. Gospodje, krivda, ako nastane brezpogodbeno stanje, ni na naši strani; mi smo prvotne predloge spremenili do tam, do kamor smo mogli iti. Jaz sem si dal mnogo truda in srečen bi bil, ako bi prišlo končno do podpisa.

Premislite, še je čas!

Napisali bomo v kolektivno pogodbo vse, kar smo dali in kar smo pogojno dali. Ta pogodba vam bo na razpolago do po-

nedeljka (22. t. m.) zvečer, odnosno sporazumno z delavskimi organizacijami do torka, ko se bo v Ljubljani vršila končna redakcija pogodbe.

Pristavljam pa, da bom zadovoljen, kadar bodo imeli v Zenici tako pogodbo kot jo predlagamo mi, in takrat bomo zopet lahko rekli: povišajmo vsi mezde.

V tišino, ki je zavladala po teh izjavanjih je padla beseda uradnega organa: »posredovalni postopek je zaključen.«

Tisti časi so minuli

Prinašamo ponovno izjavo tvrdke A. Westen d. d. glede povišanja cen pločevinasti posodi.

Tovarniškem vestniku

Jesenice-Fužine.

Na Vaše ponovno vprašanje z dne 15. t. m. Vam sporočamo sledeče:

Ako so se, kakor vprašujete, povečale cene za emajlirano posodo s 1. januarjem t. l. za 2 do 7 %, potem se more to nanašati le na cene kakšnega prekupovalca, na katere mi ne vplivamo niti ne moremo vplivati.

Z naše strani še enkrat decidirano poudarjamo, da od leta 1922. nikdar nismo povišali cen za našo emajlirano pločevinasto posodo (litoželezne robe sploh ne proizvajamo), nego, da smo cene vedno le zniževali.

V ostalem pa je dotični trgovec na javnem zborovanju z dne 17. januarja trdil, da je baje naša tvrdka šele pred par dnevi povišala cene za emajlirano posodo za 30 %.

Vsak zdravo in pošteno misleči čitatelj Vašega in od Vas omenjenega lista bo torej zelo lahko sprevidel, kje in kako je bilo zlagano. Vse trditve so torej tako neresne in očito resnici nasprotujoče, da jih lahko brez škode prezremo, ter jih postavimo z dnevnega reda.

A. Westen, d. d.

Tako izgleda resnica glede očitka povišanja cen pločevinasti emajlirani posodi. Drugi očitki pa je še bolj jalov. Brez podpisa in brez navedbe, katera je tista »znana« veletrgovina, ki pravi, da so se cene izdelkom litega železa povišale za 20 do 40 %, prinaša omenjeni list sestra »o cenah železninskih izdelkov«.

Mi smo o tem že poročali. Povedali smo, da so cene našemu železu ali ostale neizpremenjene, ali pa so padle, povedali smo, da se je izdatno podražilo staro železo, katerega mi kupujemo; mi pa smo pri vsem tem delavske zaslužke še zviševali, dokler smo le mogli. Ponosni smo na to, da so naše mezde najvišje v državi.

Mi trditve »znane« veletrgovine, ki pravi, da so se cene izdelkom iz litega železa povišale od 20 do 40 %, ne bomo kontrolirali, če tudi baje tista »znana« veletrgovina »mnogo dobavlja« jeseniškim tvrdkam.

Uredba o minimalnih mezdah

Minimalna mezda 2 (dva) dinarja na uro. — Stavke v državnih in javnih podjetjih zabranjene. — Za časa arbitražnega postopanja so stavke ali izprtja delavstva prepovedana.

Pri nas okrog 41 Din, drugod v državi 16 Din dnevno

Vlada je podpisala in izdala že dolgo napovedano uredbo o minimalnih mezdah v državi. Tej uredbi so pridana določila o sklepanju kolektivnih pogodb, o mirni spravi in o arbitraži.

Več kot polovica delavcev nima niti 20 dinarjev dnevne mezde.

Iz izjave gospoda ministra Cvetkoviča, ki jo je ob tej priliki podal, posnemamo, da je ta uredba eden najvažnejših dogodkov socialne politike, ker več kot polovica delavstva ni zaslužila niti 20 Din dnevno. Poznane so pokrajine in dela, kjer so plačila znašala tudi po 6 Din in 10 Din dnevno za težaška dela.

V enem letu 392 štrajkov.

Da je bila taka uredba nujno potrebna, dokazuje tudi dejstvo, da je bilo samo leta 1936. 392 štrajkov. Ta primer je dovolj nazorno pričal o neurejenih razmerah na delovnem in plačilnem polju v državi.

*

Mi bomo o tej uredbi podrobno poročali v eni izmed naslednjih števil. Že ob tej priliki pa uredbo o minimalnih mezdah

pozdravljamo kot važen socialni in gospodarski ukrep,

ker smo globoko prepričani, da je obstanek delavstva in ljudstva tista osnova, na katero se gradi blagostanje naroda. Ako hočemo, da bo naše gospodarstvo dobro, da bo naša država močna in procvitajoča, moramo skrbeti za to, da bo rasla eksistenca ljudstva. Kako pa naj izgleda ta eksistenca ljudstva pri plačah 6 Din, 10 Din ali več dnevne mezde, ki je bila običajna mnogokje na jugu. Četudi ne pomeni novi minimalni zaslužek, ki je v uredbi določen, visoke postavke, in četudi se bodo naši sodelavci čudili takim minimalnim mezdam, ne smemo pozabiti, da je ta uredba prinesla izboljšanje mnogim tisočem delavcev, delavskim družinam in naseljenim posebnost na jugu, kjer je vse cenejšje, najbolj pa delovna moč.

Mi smo naše gornje prepričanje praktično dokazali s tem, da

smo plačevali vedno najvišje mezde v državi in da določamo tudi v novi kolektivni pogodbi minimalno mezdo okrog 41 Din.

Mi smo pripravljeni plačevati še višje mezde, kadar bo mezda enako zvišana tudi po drugih podjetjih, ki delajo za isti trg in za istega konsumenta, kot delamo mi.

Mi izdelkov iz litega železa ne proizvajamo za na trg. Mi jih ne prodajamo, zato nas ta cena v naših primerjavah ne zadene. Ako so se cene teh izdelkov, ki jih »znana« trgovina »mnogo dobavlja« jeseniškim tvrdkam res zvišale, znači, da smo morali tudi te proizvode dražje kupovati. Da, prav radi podražitve režije postaja naše delo v primeri s konkurenco predrago.

* * *

Taka so dejstva. Tisti časi, ko je kdo lahko nekontrolirano trdil in zavajal maso, so minuli tudi pri nas. Nobena namerna ali nepremišljena neresnica se ne da več metati kar tako tjavendan v maso, kakor je bil dolgo običaj. Mi smo oskrbeli pisano besedo tudi radi tega, da bo naš sodelavec zvedel resnico, da ne bo odvisen od natolečevanj in senzacij, ki padajo na javnih zborovanjih na račun podjetja.

Da, časi, ko je lahko kdo brezskrbno govoril, da bo KID z novo kolektivno pogodbo znižala mezde za 20 do 50 % in časi, ko je kdo lahko nekontrolirano očital, da so se cene emajlirani posodi povišale za toliko in toliko odstotkov samo radi žargona in efekta, so za nami.

Naš list je tu, da kontrolira take izjave in sporoči resnico, in morda je prav radi tega zadel v živo one, ki se resnice bojijo in ki imajo radi le take, ki jim brez vprašanja sledijo. Zato je bilo dano tudi povelje, naj se naš list ne čita, da bi ljudje ne spregledali in da bi sami ne začeli misliti in kontrolirati izjav na javnih shodih.

Naš drugi odgovor

Ne bomo polemizirali z nobenim listom o pomenu in o potrebi tovarniškega konsuma na Jesenicah. V našem programu je ustanovitev konsuma za dobro naših sodelavcev, da jim bomo mogli nuditi cenejši nakup življenjskih potrebščin.

Povsod tam in do vseh možnosti, kjer moremo izboljšati obstanek sodelavcev, bomo to rade volje storili.

Naša odločitev ni obrnjena proti nikomur, nego je namenjena blagostanju naših sodelavcev. Ustanovitev konsuma pa bo tudi naš najboljši odgovor in naša najboljša potrditev naših zadnjih dokazovanj.

Naši zimsko-športni prvaki

Sodelavci KID

Jakopič Albin, Praček Ciril, Smolej Franc in Žnidar Emil, predstavniki jugoslovanskega smuškega športa

✱

Jakoplč Albin,

kovinar z Javornika, je bil državni prvak v teku, v skokih, v slalomu in smuku in obvlada odlično še sedaj vse te panoge. Doma hrani mnogo priborjenih diplom, pokalov, plaket in drugih daril, ki dokazujejo njegovo odlično formo. Prijatelji ga imenujejo „Dekle za vse“

Praček Ciril,

kovinar iz žičarne, je mojster v smuku in slalomu — torej v alpski kombinaciji. Za njega lahko trdimo, da je v tej panogi poleg Helma najboljši v državi

Smolej Franc,

kovinar iz cearne, se udejestuje največ v teku na 18, 30 in 50 km. Zlasti v teku na 50 km je dokazal, da spada v mednarodni razred, v Jugoslaviji pa je gotovo brez konkurence

Žnidar Emil,

kovinar iz cearne, je med najboljšimi tekmovalci v alpski kombinaciji. S svojimi športnimi prijatelji uspešno zastopa državne barve po poznanih zimsko-športnih postojankah v snežni Evropi. Emilu pravijo, da mu je nemila smola

Borba za staro železo

Staro železo se je na svetovnem trgu ponovno podražilo. Države prepovedujejo izvoz.

»Neue Freie Presse« z dne 12. februarja 1937. prinaša na strani 14 važno poročilo o podražitvi starega železa. Gospodarska notica omenja, da vršijo nekatere države velik nakup starega železa za poznejše čase, tako, da so za daleč naprej zasežena vsa tržišča. Nakup vršijo države, ki nimajo doma dovolj tega materiala. Notica omenja, da so cene poskočile tako visoko, da postaja produkcija novega železa na tej podlagi vprav nerentabilna. Vsekakor pa imajo nekatere države dovoljno količino starega železa doma na razpolago za prav nizke cene; te države niso prizadete. Gotovo pa je, da bodo one države, ki morajo za svojo železarsko industrijo staro železo kupovati v inozemstvu in uvažati, postale povsem

konkurenčno nemogoče. Mnoge evropske države zaporedoma prepovedujejo izvoz te za železarne potrebne surovine. Poleg Francije, Belgije in Norveške je pred kratkim prepovedala izvoz starega železa tudi Finska.

Kakšna bo bodočnost jeseniške železarne, ki mora staro železo iskati po vseh mogočih državah naokoli, je pri tem divjem porastu cen prelahko ugotoviti, ako ne bo prišla osamosvojitev v novem proizvodnem sistemu — z redukcijsko pečjo. Misel in namen graditve redukcijske peči pri nas torej ni investicija za razširjenje obrata, tudi ni to znak »viška konjunktura KID«, nego temeljna nujnost za ohranitev podjetja.

Čas je zlato

Na ta članek, ki smo ga objavili v številki 4., str. 6., našega lista, smo dobili odgovor našega aktivnega predvaljavca. Odgovor je naslednji:

Na članek »Čas je zlato«, moram dodati nekaj pripomb, ki jih utemeljujem z dolgoletno prakso v žični valjarni kot zankar in predvaljavec. Pisec prvotnega članka je med drugim omenjal, »da je predvaljavec v neki valjarni zankarje hudo priganjal k delu in da je včasih koga tudi surovo nahrulil in ne da bi koga vprašal če je gotov, je progo pognal v tek«.

K temu pripominjam, da je dotični predvaljavec ravnal povsem pravilno. Izkušenj vem, da čim dalje čakam, tem slabše so izvršena pripravljala dela, in da zankarji zahtevajo od dne do dne več časa za izvršitev teh del.

Kdor ima skrb in se res zanima za delo, bo vedno pazil na svoje stvari, da jih bo imel vedno v redu, da bo pri izmenjavi valjev ali kaliber v predpripravljenem času gotov. So pa nekateri, ki pri izmenjavah primerjajo ceno ali drugo stvar in iščejo razno orodje in sestavne dele. Ko pa je treba turbino spraviti v tek, tedaj šele povedo, da niso gotovi in se jeze na svojega izmenjalca, da jim je pustil vse v največjem neredu. Ali je potem čudno, če predvaljavec tega ali onega včasih nahruli.

Pisec je v članku omenjal predvaljavca v neki drugi valjarni, češ, da je bil dober sistematik in organizator, ki je vse pregledal in popravil, preden je progo pognal v tek in da se je delalo z 100 % kapaciteto.

Dotičnemu predvaljavcu je bilo to lažje, ker je imel dobre, skrbne in uvidne zankarje, ki so vse storili, kar je bilo v njihovih močeh za brezhibno in nemoteno obratovanje. Jaz tem potom apeliram na zankarje, naj bodo v bodoče

bolj skrbni, naj drže dodeljene jim valje in vse orodje v redu, ker bodo s tem najbolj koristili sebi in tovarni.

Opustite med delom tudi debate, ker radi njih se napravi mnogo odpadkov in časovnih zamud. Vsak zankar naj vedno zaustavlja zadnje konce zank. S tem bo preprečil, da konci ne bodo čez sredo trgali naslednjih zank, radi česar se včasih hkratu zabašeta obe vtikali. Ta površnost povzroča zankarjem samim hudo zmedo, zadrego in škodo, predvaljavcu pa jezo in težko odgovornost napram predpostavljenim.

Bil je primer, da so nekateri zankarji imeli pred leti med valjanjem živahno debato. Ko jih je predvaljavec radi tega oštel, so stopili skupaj in zapeli. Človek mora imeti železne živce, da vse to prenese. Bil pa smo sami krivi, ker takih primerov nismo javili ravnateljstvu.

Želeč vsem sodelavcem samo dobro, vas tem potom pozivam, da opustite vsako debato med valjanjem. Če si imate res kaj nujnega povedati, kar je v zvezi z delom, potem to storite na kratko, o vsem drugem pa se pomenite v vašem prostem času. Ste polnoletni, za vse soodgovorni, ste kvalificirani sodelavci in kot taki se zavedajte, da vršite važno, odgovorno in nevarno delo. Pomislite, da desetinke sekund igrajo pri tem delu veliko vlogo in da potekajo vam v škodo ali v korist. Ko ste izmenjani, pojdite od proge stran in se odpočijte in ne motite pri delu onih, ki vas nadomestujejo. Rezervni zankar bodi vedno na svojem mestu in takoj popravi kar je treba, da se ne bo delala škoda in zamuda. Če boste moje želje in nasvete upoštevali, bodo tudi nam v zadovoljstvu minevale ure brez kletve in jeze. Postali bomo najboljše prijatelji in tudi mi bomo v prostem času rekli v kaki gostilni v prijetni družbi kako prijetno in veselo.

R. F.

OBVESTILA

Podružnica S. P. D. na Jesenicah obvešča svoje članstvo, da se bo vršil dne 4. marca t. l. ob 20. uri v tovarniški restavraciji (Legat) na Savi redni letni občni zbor podružnice. Članstvo se opozarja, da so na dnevnem redu tudi volitve novega odbora. Volilno pravico bodo imeli le oni člani, ki bodo do občnega zbora imeli poravnano članarino za leto 1937. Članstvo se poziva, da se občnega zbora udeleži v čim večjem številu.

NAŠI JUBILANTI

V ponedeljek, dne 15. t. m. je minilo 35 let, odkar je vstopil v naše podjetje g. **Zen Jakob**, orodni ključavničar v žebeljarni. Kot krepak 20-letni mladenič je prišel l. 1902. iz Bohinja na Jesenice, kjer je krepko prijel za delo v tovarni. V toku dolgoletnega službovanja je bil vedno marljiv in vesten. Živel je vedno le za službo in za družino, ki jo ima v Bohinju.

Dne 25. t. m. pa bo praznoval 25-letnico nepretrganega službovanja pri našem podjetju g. **Cegnar Janez**, rezalec papirja v zavijalnici. V najlepši moški dobi, star 32 let, je l. 1902. začel delati v tovarni, ko je uvidel, da mu krojaška obrt ne daje dovoljnega in stalnega zaslužka za preživljanje družine. Naš jubilar je miren, vesten in inteligenten delavec, ki je vedno kot vojak na svojem mestu.

Istega dne, kot tovariš Cegnar, pa bo praznoval 30-letnico nepretrganega službovanja g. **Demšar Pavel**, ki je zaposlen kot žarilec v žičarni. Star je bil 31 let, ko je začel delati v tovarni. Kljub prestanemu hudemu trpljenju in silni vročini je naš jubilar pri svojih 61 letih še izredno prožen in krepak.

Našim vrlim in zaslužnim dolgoletnim sodelavcem iskreno čestitamo.

UMRLIM SODELAVCEM

Dne 29. januarja je po kratki bolezni v 61. letu starosti preminul g. **Bindr Franc**, ki je bil 31 let zaposlen kot zidar v tovarni. Pokojni je leta 1906. prišel iz Češkoslovaške v naše kraje, kjer je našel svoj novi dom. V službi je bil vedno vesten in marljiv. Živel je le za službo in družino, ki je z njim izgubila dobrega moža in očeta.

Po dolgoletni bolezni je v nedeljo, dne 7. februarja v 53. letu starosti preminul gosp. **Grošelj Anton**, ki je bil dolga leta zaposlen kot vzmetar v žebeljarni. Kot zal 25-letni mladenič je prišel l. 1909. iz sončnih Mošenj na Jesenice, kjer si je kmalu ustvaril prijetno družinsko ognjišče. V službi je bil vedno trezen, točen in marljiv, svojim sodelavcem pa vedno dober in iskren tovariš. Z njim je družina izgubila vzornega moža in dobrega očeta.

V ponedeljek, dne 8. februarja, pa je po krajši bolezni v 68. letu starosti dočrpel gosp. **Čop Alojzij**, predvaljavec v žični valjarni. Pokojni je pri podjetju delal skoraj 54 let in je bil istočasno z nekaterimi drugimi sodelavci s strani ravnateljstva deležen posebnega priznanja za dolgoletno zvesto in naporno službovanje. Pokojnik je pred dolgimi desetletji prišel iz Bohinja na Jesenice, kjer si je z velikim trudom in varčnostjo postavil lepo domačijo na sončnem kraju. Z njim je tovarna izgubila dolgoletnega vestnega in dobrega sodelavca, njegova velika družina pa skrbnega soproga, očeta in starega očeta.

Pokojnim sodelavcem naj bo med nami ohranjen lep spomin.